

Nr 991

Av herrar Börjesson i Falköping och Sundman, *angående skadeverkningsarna av antibiotika.*

(Lika lydande med motion nr 871 i Första kammaren)

Strukturumvandlingen av det svenska jordbruket har bl. a. medfört genomgripande förändringar av metoderna för animalieproduktion. De konventionella formerna har alltmer avlösts av nya avancerade sådana som särskilt kommer till användning i de s. k. djurfabrikerna.

I dessa anläggningar avser man att uppnå en stegrad och förbilligad produktion genom att det manuella arbetet inom vida gränser ersatts av maskinellt, speciella foderblandningar används etc. Den tidigare personliga omvårdnaden av djuren från skötarens sida har i väsentlig grad bortfallit, och de flesta arbetsmomenten i anläggningen, utfodring, utgödsling o. s. v., sker på automatisk väg.

Det har emellertid konstaterats att djuren i dessa anläggningar ofta visar symptom på stress och vantrivsel, att kannibalism är vanlig och att — i synnerhet då det gäller svinfabrikerna — sjukdomar av olika slag har visat en hög frekvens.

För att motverka miljöns skadliga inverkan ges ofta anti-stressmedel och inblandas som regel antibiotika i djurens foder. Redan i små mängder har t. ex. penicillin, terramycin, aureomycin och liknande antibiotika visat sig stimulera tillväxten och ge ett allmänt förhöjt infektionsskydd. Tillväxtstimulansen anses komma av den bekämpning av tillväxthämmande bakterier som antibiotika utövar i djurens tarmsystem.

Tillsatsen av antibiotika i färdigblandat foder från fabrikanten står under kontroll av myndigheterna. Sådant foder får generellt innehålla 10 mg antibiotika per kg fodermängd. Det saluföres emellertid också koncentrerat foder med upp till fyra gånger högre tillsats av antibiotika, som visserligen då är avsett att blandas ut till föreskriven koncentration — något som av lättförklarliga skäl är svårkontrollerbart.

Om nu en sådan kontinuerlig tillsats av antibiotika till djurfoder anses ha en positiv effekt på djurens tillväxt och hälsotillstånd, så har emellertid denna metod vissa andra följdverknings vilka måste betecknas som klart negativa. Dessa följdverknings betecknas t. o. m. av en rad forskare

som en hotande fara för folkhälsan. Denna fara kan i huvudsak betecknas som tvåfaldig:

1) Antibiotikarester kan via det slaktade djurets kött tillföras människan och i hennes organism ge upphov till allergier och liknande rubbningar. Amerikanska undersökningar har visat att även extremt låga koncentrationer av sådana antibiotikarester är nog för att hos mycket känsliga personer framkalla allvarliga besvär.

2) Kontinuerlig tillförsel av antibiotika i små mängder främjar sekundärt uppkomsten av resistenta bakteriestammar vilka utvecklas såväl i det utfodrade djurets egen organism som i dess omgivning. En utfodring av kycklingar (broilers) med 15 mg klortetracyclin + 5 mg prokainpenicillin per kg foder visade sig t. ex. ge 70 % tetracyclinresistenta bakteriestammar hos djuren och 30 % hos skötarna. Vid en annan anläggning utan antibiotika i fodret var motsvarande värden 6,8 respektive 5 %. På detta sätt kan nya varianter, resistenta mot antibiotika, uppstå av bakterier som även är skadliga för människan. Så har t. ex. professor Anderson, Emper. Reference Laboratory, England, vid efterprövning av japanska undersökningar, konstaterat att bl. a. dysenteribakterier kan bli helt resistenta mot antibiotika genom att utsättas för låga doser av sådana.

Vid en konferens i Washington, i juni 1967, framhöll statssekreterare Udall att denna uppkomst av resistenta bakteriestammar är en av de allvarligaste frågorna inom lantbruk och hälsovård och att en energisk insats måste göras för att lösa problemet. Förslag framlades på kongressen om att antibiotika som användes i humanmedicinen ej skulle få användas inom veterinärmedicinen. Den svenska forskaren docent H. Palmstierna m. fl. anser dock att detta ej är en fullgod lösning.

New Engl. Journal of Medicin 1967 skriver: »Man kan vänta sig att ett mycket stort antal bakteriestammar kommer att bli resistenta mot de flesta antibiotika och kan förväntas spridas bland befolkningen. Om så sker står vi utan försvarsmedel.»

Det stora antal resistenta bakteriestammar som redan nu är ett problem av stor omfattning på våra sjukhus härrör antagligen från de resistenta bakteriestammarna inom kreatursskötseln. Situationen kommer med all säkerhet att förvärras, och mikrobiologer över hela världen har nu vaknat till insikt om att det gäller att med kraft börja angripa detta mycket hotande problem, som av vissa forskare jämföras med biocidproblemet.

Med hänsyn till det stora och svårbemästrade problem som tillsats av antibiotika i djurfoder uppenbart är på väg att skapa, framför allt för människans hälsa, måste det anses ytterligt angeläget att sådan användning av antibiotika snarast möjligt förbjöds. Om nu tillämpade metoder inom animalieproduktionen gör det nödvändigt att använda antibiotika i denna uppenbart hälsovådliga form måste andra metoder utforskas som ej har sådana nackdelar.

Åberopande det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla
om åtgärder för undersökning om antibiotikas skadeverk-
ningar för människor.

Stockholm den 28 januari 1969

Bengt Börjesson (cp)

i Falköping

Per Olof Sundman (cp)
